

حرفی نزده اما باید بحث را در قالب پاراگراف مربوطه اش دید. یعنی اینکه وقتی صحبت از محدودیت ها در مورد دامنه و سطح فعالیت های غنی سازی، ظرفیت غنی سازی، نیازهای ایران، ذخایر اورانیوم غنی شده و دوره زمانی مورد توافق در کنار محل غنی سازی می شود، دیگر غنی سازی خارج از خاک ایران معنی ندارد چون در این صورت نیازی به این همه محدودیت و قید و شرط نبود و تنها نوشته می شد محل غنی سازی به توافق برسد. ولی وقتی این محدودیت ها را می گذارند به این معنی است که جای غنی سازی خارج از اعمال نظر و دخالت آنهاست و باید این محدودیت ها برای کنترل و وجود داشته باشند. نکته دیگر اینکه اصلا در مذاکرات کارشناسی و مذاکرات ژنو برای یک بار هم ایده غنی سازی در خارج از ایران بحث نشده اما متأسفانه بعد از بازگشت ما، این بحث به مطبوعات کشیده شد و به نظر یکی از دلایلی که خانم شرمین این مساله را مطرح کرد انعکاس بحثهای داخلی ما بود. البته ما جواب محکم به او دادیم و تاکید کردیم اصلا قبول چنین چیزی از سوی ما را فراموش کنید و در مذاکرات وین نیز این بحث مطرح نشد چون می دانند که ما حتی حاضر به شنیدن چنین مسائلی هم نیستیم.

در یکی از جلسات کارشناسی گذشته که من بودم، یکی از هیئت ها مطلبی گفت که نباید می گفت و من خیلی محترمانه اما صریح به او حالی کردم که اگر این مطلب را تکرار کنی اتاق مذاکرات را ترک می کنیم و آن ها می دانند که برخی مسائل را نباید حتی حرفش را در مقابل ما بزنند.

در فضای قبل و پس از توافق ژنو شاهد همکاری های گسترده ایران با آژانس بودیم همکاری هایی که برخی آن را انجام بدون اعلام پروتکل الحاقی و حتی فراتر از آن تفسیر می کنند. آیا این همکاری های گسترده که در آخرین توافق ایران و آژانس به موضع چاشنی های موشکی هم رسیده در حالی که هنوز توافق جامعی منعقد نشده دست ایران را خالی نمی کند یا اگر به توافق نرسیدیم عملا ما تعهد و کار بدون فایده برای خودمان انجام نداده ایم؟

اولا باید اینجا بگویم که در مذاکرات ژنو بحث اجرای پروتکل الحاقی از سوی ۱+۵ به عنوان گام اول مطرح شد که ما گفتیم این مساله اصلا در اختیار دولت نیست و مجلس ما با قواعد و ملاحظات که دارد باید آن را تصویب کند و ثانی ما اصلا قبول نداریم که پروتکل الحاقی در گام اول اجرا شود. آن ها می خواستند برخی کارها را ایران در حوزه اقدامات شفاف ساز انجام دهد که ما هم در تعدادی که فکر می کردیم در قبال انجام برای گام اول است رضایت دادیم اما قاطعانه عرض می کنم، همانگونه که در متن توافق نیز می بینید، این اقدامات خارج از پروتکل الحاقی یا فراتر از آن نیست. چون در جلسات متعدد بحث شد و متخصصین سازمان انرژی اتمی و دست اندرکاران شورای عالی امنیت ملی نظر دادند و خیال مردم هم راحت باشد که ما بحثهای کارشناسی لازم را در جای خودش داشته ایم و بعد متعهد شدیم. در مورد گام نهایی که بحث پروتکل الحاقی آمده است ما هم در مذاکرات ژنو و هم مذاکرات وین این را به صراحت گفتیم که در اختیار ما نیست. اگر مذاکرات به سمتی برود که نمایندگان مردم در مجلس احساس کنند توافق خوبی بوده یک نوع در مورد پروتکل تصمیم می گیرند و اگر احساس کنند که در توافق منافع ملی کشور در نظر گرفته نمی شود جور دیگری برخورد می کنند و در هر صورت دولت تصمیم گیر نهایی نیست. اتفاقاً در توافق ژنو آن ها می خواستند در متن پیشنهادی خود ابتدا اجرا و سپس تصویب پروتکل را بیاورند که ما قبول نکردیم و گفتیم زیر بار تعهدی که بر عهده دولت نیست همچنان که در اقدامات داوطلبانه سالهای ۸۲ تا ۸۴ صورت گرفت، نمی رویم؛ به همین دلیل نوشته شد "پروتکل الحاقی در چارچوب اختیارات رئیس جمهور و مجلس شورای اسلامی تصویب و به اجرا درآید".

در مورد بند ۷ توافق میان ایران و آژانس بین المللی انرژی اتمی چه می گوید که ایران متعهد شده تا اطلاعات در مورد چاشنی های ایمن انفجاری را به آژانس بدهد؟ آیا این هم خارج از تعهدات نیست؟

به عنوان یکی از اشتباهات طرف ایرانی ذکر می کنند و معتقدند که این موارد تله های توافق ژنو است که در بحث توافق جامع ایران را به دام خواهد انداخت چه پاسخی کلا برای این انتقاد ها دارید؟ به طور مشخص مثلا همین موردی که ذکر کردم را چگونه تفسیر می کنید؟

در ارتباط با این بخش که نوشته شده نتیجه گیری یا خاتمه رضایت بخش، اول باید دید در متن توافق نسبت به قطعنامه های شورای امنیت چه نوشته شده است. متن توافق ژنو می گوید باید به این قطعنامه ها پرداخته شود که بار حقوقی آن با اجرای قطعنامه متفاوت است. شما می دانید وقتی قطعنامه شورای امنیت تصویب می شود طبق ماده ۲۵ منشور ملل متحد، همه اعضا موظف به اجرای آن هستند و وقتی تحت فصل هفتم تصویب گردد بحث الزام آن نیز مطرح است و شما باید به عنوان یک عضو سازمان ملل به آن عمل کنید که اگر نکنید سازمان ملل می تواند برخی اقدامات تحریمی یا تنبیهی را بر شما اعمال نماید. در ارتباط با ایران نیز چند قطعنامه تحت فصل هفتم منشور وجود دارد اما توافق ژنو خواستار اجرای این قطعنامه ها نیست بلکه می گوید باید به این قطعنامه ها پرداخته شود که این کلمه پرداختن در حقوق بین الملل تعریف خاصی ندارد و حتی حرف زدن در مورد آن ها را می توان به پرداختن تعبیر نمود. اما اگر می گفت ایران باید قطعنامه های شورای امنیت را اجرا کند این دیگر قابل تفسیر نبود. نکته دیگر در این زمینه پایان رضایت بخش است که آن چیزی است که ما می خواهیم یعنی اولاً می گوئیم این قطعنامه ها را ظالمانه دانسته و قبول نداریم و تاکید کردیم که پرداختن به قطعنامه ها و پایان رضایت بخش آن ها یعنی از دستور کار شورای امنیت خارج شوند که این مورد رضایت ماست. از سوی دیگر در انتهای توافق ژنو نیز تصریح شده که پس از اجرای توافق نهایی باید پرونده ایران بسته شده و شکل عادی بگیرد و شاید کسانی که از این نکته ایراد می گیرند اشتباهشان این است که پایان رضایت بخش به اجرای قطعنامه ربط دارد در حالی که این گونه نبوده و ما پس از ساعتها بحث با کارشناسان و حقوق دانان این کلمه پرداختن را به جای اجرا کردن در توافق آوردیم.

از همین موارد مثلاً در مورد محل های غنی سازی در توافق نهایی، برخی منتقدان معتقدند احتمالاً آمریکا از این واژه کلی می خواهد غنی سازی در خارج از خاک ایران را در توافق نهایی مطرح کند آنگونه که در اظهارات وندی شرمین نماینده ارشد ایالات متحده در تیم مذاکره کننده نیز دیده شده است؟

بله اگر این بحث مکان غنی سازی را به صورت مجرد ببینیم می توان گفت که در مورد داخل یا خارج از ایران بودن این محل

هستند که از اینکه ایران هر اسی کرده و به اصطلاح تهدید ایران را بزرگ نشان دهند منفعت کسب می کنند حال چه رژیم صهیونیستی باشد چه تدر و های کنگره آمریکا. شما می دانید در چند سال گذشته تحریم های اصلی که علیه ما وضع می شد توسط کنگره بود چون دو نوع تحریم در آمریکا داریم یک نوع توسط رئیس جمهور وضع می شود که دستور العمل های اجرایی نام داشته که خود رئیس جمهور امضا کرده و خودش هم می تواند لغو کند. اما یک سری قوانین تحریمی علیه ایران وجود دارد که کنگره تصویب کرده که اینها در سالهای گذشته بسیار شدید بوده و به کاهش صادرات نفت ایران انجامید. جزو برنامه های کنگره آمریکا بود که صادرات نفت ایران را به صفر برساند البته از دید ما این تحریمها ظالمانه و غیر قانونی است. ولی به هر حال تلاش های یک عده که می خواستند ایران را تحت فشار قرار دهند وجود داشت. رژیم صهیونیستی فضا سازی می کرد و فشار می آورد به کنگره آمریکا و الان هم این کار را ادامه می دهد ولی در طول ۶ ماه گذشته تلاشهای زیاد موفق نشدند یعنی نتوانستند تحریم هایی که می خواستند را به نتیجه برسانند. صحبتی هم در ابتدای دولت یازدهم بود که اگر مذاکرات هسته ای شروع نشود یا موفق نشود ممکن است جنگ صورت گیرد. البته اینها چیز جدیدی برای ایران نیست و مردم ما در طول جنگ ۸ ساله و ۳۰ سال گذشته مقاومت خود را نشان دادند و کسی نمی تواند مردم ایران را از جنگ بترساند که حالا از حربه جنگ استفاده کنند تا در مذاکرات فضا ایجاد کنند اما بالاخره قبل از شروع مذاکرات حرفهایی بود که این کشور یا آن کشور و یا رژیم صهیونیستی جنگی علیه ایران راه بیندازد.

آیا این احتمال را می دادید یا صرفاً یک بلوف سیاسی نظامی می دانستید؟

ما به عنوان دیپلمات خودمان را برای هر نوع پدیده ای باید آماده کنیم و مطمئناً در جنبه سیاسی این است که خودم برای بدترین حالت آماده باشم. در این شرایط شما خود به خود در مذاکرات می توانید خیلی راحت تر بازی کنید تا اینکه خیلی خوشبینانه وارد بازی شوید. آمادگی هر احتمال را می دادیم و جدای از تهدیدات که تو خالی است یا نیست و چه هدفی دارند، مهم این است که ما از هر نظر سیاسی و دفاعی آماده باشیم و همین آمادگی به طرف مقابل نشان می دهد که باید دوباره فکر کند و قبل از اینکه هر قدمی را در این زمینه بردارد به خوبی به عواقب آن بیندیشد.

یکی از مباحثی که منتقدان توافق ژنو مطرح می کنند بحث وجود جملات نامفهوم و کلی و تفسیر بردار مثل اشاره به پرداختن به قطعنامه های شورای امنیت با هدف پایان رضایت بخش در توافق ژنو است حتی این مسئله را

تیم هسته ای ایران در حال بررسی محتوای مذاکرات هسته ای در راه عزیمت به ژنو

